

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Předmět: **Zeměpis (ZEM)**
 Náplň: **Fyzická geografie a regionální geografie Afriky, Austrálie a polárních oblastí**
 Třída: **Prima**
 Počet hodin: 3 hodiny týdně
 Pomůcky: ACTIV Board

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Vesmír	<ul style="list-style-type: none"> • Nakreslí postavení objektů při geocentrickém a heliocentrickém názoru • Popíše známé teorie o vzniku vesmíru • Vyjmenuje a vysvětlí rozdíly mezi objekty pohybující se otevřeným vesmírem • Objasní důsledky dopadu vesmírných těles pro planetu Zemi 	big bang vesmír hvězda meteoroid kometa měsíc geocentrický a heliocentrický názor	atlas PPT prezentace referát – objevy film
Sluneční soustava	<ul style="list-style-type: none"> • Pracuje s charakteristikami planet a sestaví jejich žebříček podle vlastností Zjistí význam družic pro život a rozvoj civilizace • Vyjádří vlastními slovy význam Slunce pro Zemi • Sestaví Vennův diagram – společné a shodné znaky 	gravitační síla planeta měsíc Slunce sluneční soustava	plakát – časová osa dobývání vesmíru PPT prezentace referát atlas

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	vesmírných těles • Odliší hvězdu od planety a planetu od měsíce na základě jejich vlastností		OSV – Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (sestrojí funkční model slunečních hodin).
Země jako vesmírné těleso	<ul style="list-style-type: none"> • Vypočítá pásmový čas • Kombinuje na příkladech pásmový čas s mezinárodní datovou hranicí • Prokáže na konkrétních příkladech tvar Země • Objasní důsledky pohybů zemského tělesa 	pohyby Země střídání ročních období střídání dne a noci pásmový čas	glóbus
Slapové jevy	<ul style="list-style-type: none"> • Na základě práce s textem objeví a popíše příčiny dmutí na Zemi 	příliv a odliv	Země: animace slapových jevů
Kartografie – úvod	<ul style="list-style-type: none"> • Orientuje se v atlase a využívá ho k hledání dat a řešení problémů • Určí světové strany bez použití buzoly nebo kompasu • S využitím atlasu světa určí zeměpisnou polohu vybraných měst • Rozezná letecký, družicový snímek a mapu 	mapa poledník rovnoběžka světové strany zeměpisná délka zeměpisná šířka měřítko azimut	vizualizace práce s internetem družicový snímek letecký snímek mapa GPS PPT prezentace

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Kartografie – obecně zeměpisná mapa	<ul style="list-style-type: none"> • Do vymyšlené mapy zakreslí základní kartografickou síť a prvky výškopisu a polohopisu • Interpretuje výškopis dle vrstevnic a hypsometrie • Na základě kartografických znalostí spočítá délky a plochy odpovídající skutečnosti a určí pochodový úhel (azimut) 	výškopis polohopis měřítko atlas glóbus 3D model	smyšlená mapa atlas glóbus 3D model
Kartografie – tematická mapa	<ul style="list-style-type: none"> • Rozezná rozdíly mezi obecně zeměpisnou a tematickou mapou • Informace z tematické mapy převede do krátkého komentáře • Rozlišuje základní metody tematické kartografie 	kartogram kartodiagram lokalizovaný diagram tečková metoda areálová metoda stuhová metoda metoda pohybových čar	atlas PPT prezentace
Kartografie – topografická mapa	<ul style="list-style-type: none"> • Vyhodnotí informace z topografické mapy • Z vrstevnic určí nadmořskou výšku a tvar reliéfu • Naplánuje tematickou trasu sídlem 	buzola kompas azimut	topografická mapa pracovní list plán města buzola Den ochrany

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<ul style="list-style-type: none"> • Uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině • Využívá v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech 		
Kartografie – GIS (geografické informační systémy)	<ul style="list-style-type: none"> • Aktivně pracuje s internetovými mapami a portály • Porovná objekty na mapě s družicovým a leteckým snímkem 	letecký snímek družicový snímek	učebna IVT
Přírodní sféra – úvod	<ul style="list-style-type: none"> • Na příkladech vysvětlí závislost člověka na přírodě • Vyjmenuje jednotlivé složky přírodní sféry • Kombinuje vzájemné negativní a pozitivní interakce jednotlivých složek přírodní sféry 	litosféra pedosféra hydrosféra atmosféra biosféra trvale udržitelný rozvoj ochrana přírody	Dataprojektor – snímky pracovní list: přírodní sféra
Atmosféra	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjádří vlastními slovy význam atmosféry pro život organismů na Zemi • Z klimadiagramu vyhodnotí průběh teplot a srážek během 	meteorologie počasí podnebí podnebné pásy tlak vzduchu meteorologické prvky	vizualizace hodiny pracovní list meteorologické snímky Meteostanice Slávinka

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<p>roku Definuje rozdíly mezi podnebím a počasím</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ve spolupráci s atlasem zařazuje klimadiagramy regionům, kterým odpovídají • Vysvětlí, proč se mění teplota se změnou zeměpisné šířky a nadmořské výšky • S vodícím textem interpretuje synoptickou mapu • Charakterizuje problémy atmosféry 	<p>klimadiagram synoptická mapa pasáty monzuny</p>	
Litosféra – stavba Země	<ul style="list-style-type: none"> • Graficky znázorní model zemského tělesa • Doplní Vennův diagram - složení pevninské a oceánské kůry 	<p>litosféra zemská kůra zemský plášť zemské jádro litosférické (zemské) desky</p>	
Pohyb kontinentů	<ul style="list-style-type: none"> • Na základě provedeného pokusu odvodí zdroj energie pro pohyb kontinentu • Objasní příčinu pohybu kontinentů 	<p>kontinent Pangea Gondvana Laurasie magma láva</p>	Pohyb kontinentů

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Vznik pohoří	<ul style="list-style-type: none"> • Doplnuje pojmy do tabulky: činitel zvětrávání – působení • Vysvětlí rozdíl mezi působením vnějších a vnitřních geologických sil • Objasní možné způsoby vzniku pohoří 	zvětrávání (fyzikální, chemické) vnější a vnitřní geologické síly pásemná pohoří vrásnění	dataprojektor: prezentace PPT – Vznik pohoří
Zemětřesení a sopečná činnost	<ul style="list-style-type: none"> • Do mapky světa zakreslí oblasti s častým výskytem zemětřesení a sopečné činnosti • Porovnává tematické mapy a vyvozuje závěry (hustotou zalidnění/zemětřesné oblasti) • Vysvětlí příčiny vzniku sopečné a zemětřesné činnosti 	zemětřesení epicentrum sopka láva magma Tichooceánský ohnivý prstenec Richterova stupnice	integrace s výukou VV interaktivní tabule: schéma a popis sopky
Pedosféra	<ul style="list-style-type: none"> • Z nabídky pojmů vybere hlavní složky půdy • Doplnuje diagram - vytváří nadřazený pojem • Pracuje s textem – odvodí půdní druh nejvhodnější pro zemědělství • Vyjmenuje hlavní složky půdy 	pedosféra zvětralina matečná hornina půdní typy půdní druhy humus	pracovní list do dvojice

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Vnější činitele	<ul style="list-style-type: none"> • Přiřazuje pojmy k odpovídajícím přírodním útvarům • Spolupracuje na výrobě informačního plakátu • Vyjmenuje hlavní vnější činitele • Uvede příklady působení vnějších činitelů na zemský povrch 	<p>působení tekoucí vody působení ledovců a ledu působení větru působení člověka kras</p>	<p>integrace s výukou výtvarné výchovy</p>
Hydrosféra	<p>Na základě zhlédnutí filmu doplní vysvětlivky ke koláčovému grafu – objem vody na pevninách</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovná objem jednotlivých zásob vod na Zemi • Doplní kruhový diagram – oběh vody na Zemi • Vysvětlí pojem hydrosféra • Vlastními slovy popíše oběh vody na Zemi 	<p>rozdělení zásob vody na Zemi světový oceán oběh vody výpar srážky odtok podzemní voda</p>	<p>datapojektor: schéma oběhu vody v přírodě pracovní list</p>
Oceány a moře	<ul style="list-style-type: none"> • Přiřazuje hydro-geografické pojmy do dvojic • Vyjmenuje hlavní oceány • Používá odpovídající 	<p>salinita oceán moře záliv průliv</p>	<p>datapojektor</p>

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	pojmy při členění světového oceánu • Pojmenuje a stručně charakterizuje vlastnosti mořské vody	průplav ostrov poloostrov souostroví	
Pohyby mořské vody Člověk a oceán	• Pracuje s atlasem – vybere příklady teplých a studených proudů • Porovná a vyhodnotí klimadiagramy dvou vybraných měst • Vyjmenuje tři základní pohyby mořské vody • Vysvětlí hlavní příčiny pohybů mořské vody	mořské proudy mořské dmutí příliv a odliv vlnění příboj ekologická katastrofa	
Vodstvo pevnin	• Zakresluje hydro-geografické pojmy do mapy a pojmenuje jednotlivé části toku	vodní tok průtok pramen ústí přítok povodí úmoří rozvodí ledovec podpovrchová voda	pracovní list
Vodstvo pevnin	• Doplnuje Vennův diagram - společné a rozdílné znaky	umělé a přirozené vodní nádrže bažina	dataprojektor: snímky Aralského jezera pracovní list

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	jezer a umělých vodních ploch Uvede klady a zápory stavby umělé vodní nádrže • Na mapě lokalizuje hlavní rybníkářské oblasti ČR	bezodtoková oblast	
Biosféra	<ul style="list-style-type: none"> • Vyjmenuje jednotlivé biomy a popíše faktory, které jsou příčinou jejich vzniku • Vymezí vegetační pásy na mapě, popíše podle obrázku, jak se mění krajina se změnou zeměpisné šířky a najde společné jmenovatele, které jsou příčinou změn • Přiřazuje vegetační pásy k pásům podnebným • Odhalí chybu v textu, který popisuje jednotlivé biomy; s chybou pracuje a opraví ji • Porovnává zásah člověka v jednotlivých ekosystémech a sestavuje žebříček krajín nejvíce ovlivněných člověkem 	tropický prales savana poušť step lesy mírného pásu tajga tundra polární oblasti žďáření desertifikace globální oteplování	spolupráce s biologii pracovní list vizualizace výuky referáty internet EV – Ekosystémy (ve skupinách připraví prezentaci vybraného biomu).
Afrika – úvod a objevování	<ul style="list-style-type: none"> • Sestaví mapu Afriky tak, aby odpovídala 	Bartolomeo Díaz Vasco de Gama	interaktivní tabule pracovní list

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<p>skutečnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakreslí všechny důležité kartografické souřadnice a popíše geografickou polohu kontinentu • Porovná Afriku s ostatními kontinenty a odůvodní malou horizontální členitost • Z textů (charakteristik) jednotlivých světadílů vybere ten, který odpovídá Africe a zdůvodní svůj výběr • Z tematické mapy zjistí hlavní kolonizátory Afriky a posoudí důsledky kolonizace Vytvoří seznam pozitiv a negativ, které přinesla kolonizace Evropě a Africe • Seřadí nabízená slova a slovní spojení tak, aby podle svého uvážení odpovídaly nejdůležitějším příčinám africké zaostalosti. O svém výběru diskutuje • s ostatními a snaží se je přesvědčit o správnosti svého výběru. Přijímá, posuzuje a hodnotí názory ostatních, 	<p>Livingstone Emil Holub Jiří Hanzelka a Miroslav Zikmund</p>	

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	popřípadě jim vyvrací na základě důkazů jejich výběr.		
Afrika – přírodní podmínky	<ul style="list-style-type: none"> • Kombinuje charakteristiky jednotlivých podnebných pásem se slepou mapou, aby odpovídala ročním obdobím na severní a jižní polokouli. Řeší problémové úkoly v rámci pracovního listu o podnebí Afriky • Na mapě Afriky ukáže největší africké řeky a jezera • Porovná obrázky krajiny a uvažuje nad způsobem života a hospodářské činnosti 	<p>vádí bezodtoká pánev delta veletok</p> <p>žďářeni desertifikace</p> <p>pytláctví v safari</p>	interaktivní tabule pracovní list
Afrika – Obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> • Srovná mapu hustoty zalidnění s obecně zeměpisnou mapou a uvede, které přírodní podmínky mají vliv na nerovnoměrné rozmístění obyvatelstva • Pracuje s tabulkami a vytváří graf vývoje počtu obyvatel kontinentů Afriky a Evropy; odhaduje prognózy do budoucnosti • Jmenuje základní rozdíly mezi rasami 	<p>natalita mortalita přirozený přírůstek obyvatelstva europoidní a negroidní rasa</p> <p>separatismus apartheid rasismus genocida humanitární pomoc</p>	Vennův diagram referát

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
	<p>Vyjmenuje původní národy a kmeny</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zaznamenává si činnosti během svého dne a porovnává je s možnostmi stejně starého vrstevníka v Africe • Z textu vybere názvy onemocnění, které zužují Afriku a rozpozná příčiny či cesty přenosu; definuje termíny virus, bakterie, bezobratlý živočich • Představí vybraný národ s jeho zvyky a tradicemi v rámci cyklu „setkání národů“ • Zjistí, které světové organizace pomáhají africkým zemím a jak 	<p>AIDS spavá nemoc malárie</p>	
Afrika – ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> • Zařadí zemědělské plodiny do podnebných a vegetačních pásů a vybere potraviny, které se z nich vyrábějí • Vyrobí tematickou mapu průmyslu a analyzuje příčiny jeho lokalizace v regionu; svou mapu porovnává s ostatními a vyměňuje si výsledky 		pracovní list

Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora

Téma	Školní výstupy	Učivo (pojmy)	Průřezová témata Poznámky
Afrika – makroregiony	<ul style="list-style-type: none"> • Na základě vodícího textu vymezí makroregiony a vybere jejich společné vlastnosti • Zařazuje státy dle charakteristik do regionů a zakresluje je do mapy • Průběžně vyhledává aktuální informace o regionech		